

Disputatio Feudalis, 1620

21
2^a
28

De
**TRIPLICI DOME-
STICITATIS, SUBIECTI-
ONIS, ET VASALLAGII FIDELI-
TATE, EJUSDEMQUE JURAMENTO,**

Quam,
Sub felici
ALMÆ TRIADOS
auspicio,

Magnifici atq; nobilissimi J.ctorum Collegii, in pere
illustri Wittebergenſi Academia, consensu
accedente,

P R Æ S I D E

Viro Clarissimo atque Consultissimo

Dn. GOTTFRIDO Reuter Bitterf.

Sax. U. J. D. Juridicæ ibidem Facultatis Assessore,
Affine & Fautore suo ætatem honorando.

*Publicè pro ingenij viribus
tuebitur*

GOTTFRIDUS ERHARDI

Cosvrigà-Anhaltinus.

Ad diem 1. Septembr. hor. post 6. matut. in Atrio J.ctorum.

WITTEBERGÆ,

Typis viduæ JOHANNIS MATTHÆI,
Anno M. DC. XX.

ILLUSTRISSIMO CELSISSIMO.
QUE PRINCIPI AC DOMINO,
Domino.

RUDOLPHO,
Principi Anhaltino, Comi-
ti Ascaniæ, Domino Servestæ ac
Bernburgi &c.

Domino suo clementissimo,

In

Æviternum humilime subjectionis monumentum,
Studiorumq; Academicorum testimonium,

Dic. consec. manc.

Suamq; salutem etiam
atq; etiam commendat

Gottfridus Erhardi Cosvivi-
gâ - Anhaltinus A. & R.

In nomine Domini nostri
JESU CHRISTI

Ad omnia consilia, omnesq; actus semper re-
ctè progredimur l. 2. in princ. C. d. off.
præf. præf. Afr.

PROŒMIUM.

um fides sive fidelitas sit de feuo
di substantiâ. Vult d. feud. lib.
1. c. 6. n. 8. Bocer. tract. d. subst.
feud. c. 1 n. 5. sive formâ specificâ
V Ves. d. feud. c. 8. n. 19. & in fin.

adeò ut sine ea feudum subsistere nequeat c. un. in
fin. per qu. fiat inv. 3. F. 2: Opera pretium nos
facturos arbitramur, si disputatione istâ, de inve-
stitura, ejusq; renovatione antè habitâ, in hanc
ipsam quoq; materiam, aliquantò pressius inqui-
ramus.

THESIS I.

TRiplex verò à FF. communiter statuitur Fidelitas,
totidemq; ejusdem juramenta. Una ut plurimum
familiaritatis, sive officij, & secundum Nobiliss. JC. Dn.
Andr. Knich. d. sublim. & reg. terr. jur. c. 3. n. 240. Matthe.
Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 2. c. 7. n. 240. conditionis: Alte-

A 2

1a sub-

ra subjectionis; Et tertia Feudalitia *Böcer. d. tr. d. subst. feud. c. 1. n. 11.* sive Vasallagij, & Clientelaris vocatur *tex. expressus in c. un. qual. jur. deb. vas. fid. §. F. 2. §. ibi. ff. comm. Jacobin. d. S. Georg. in cynos. jur. feud. verb. qui quidem investit. n. 1. §. seqq. Schneid. in epit. feud. p. 5. c. 1. num. 63. Vultej. d. c. 6. num. 7.* De quibus impræsentiarum pro ratione institui, brevibus ordine aliquid dicendum.

II.

Prima fidelitatis species est, quam Domestici h. e. Familiares principum, & consiliarij atq; ministri, ratione & intuitu solius officij sive ministerij, licet nulla à Dominis feuda recognoscant, neq; ulla bona allodialia sub iisdem possideant, præstare & jurare coguntur, quales sunt Cancellarij, Consiliarij, Dapiferi, aliq; de familia; unde & Domesticitatis sive Familiaritatis juramentum, vulgo *Nahts oder Dienstpflicht* vocatur *Jac. d. S. Georg. d. loc. n. 3. Schneid. d. loc. n. 63. Vult. d. c. 6. n. 6. Rosenth. in syn. feud. c. 6. concl. 85. n. 11. lit. N.*

III.

Ubi statim in quæstionem venit: Anne Officialis, qui per aliquot annos publico præfuit officio, & adhuc præest, si propter adversam valetudinem, puta furorem sive dementiam, vel aliam fonticam causam, officium administrare impediatur, nihilominus salarium integri istius anni, quo in hoc malum incidere, petere possit? Affirm: opinionem, tanquam juris rationi magis consentaneam, sequimur *arg. l. 1. §. Divus. 13. ff. d. var. §. extraord. cognit. l. qui operas. 38. ff. locat. l. 4. ff. d. off. assess. l. pen. §. ult. C. d. cond. ob caus. l. 15. §. 1. C. d. ad voc. div. judic. cum hoc casu similis habeatur, ac si*
sanus

sanus permanisset arg. l. 4. C. d. dom. & protect. l. 4. §.
5. vers. sed et si quibusdam. ff. d. statu lib.

IV.

Sed an prædictas ob causas in totum ab officio quis
sit removendus, quæritur? Neg: arridet sententia
per text. in l. iudex datus. 46. ff. d. iudic. l. 8. §. 1. ff. de
tut. & cur. dat. ab h. l. qui furere. 20. ff. d. stat. hom.

V.

Ulteriùs hîc inquirere lubet, An istius anni, quo
post laborem susceptum ante completum annum de-
cessit officialis, cui annua salaria constituta fuerunt,
integrum salarium ad heredes vel successores trans-
mittatur? Id quod affirmandum censemus per l. si
quis in sacris. ii. in fin. C. d. prox. sacr. scrip. l. matriculam.
3. C. d. agentib. in reb. l. 1. C. d. primipil. Gerl. lib. 1. obs.
44. num. 12. Mysing. 3. observ. 8. Hackelm. disput. pand.
4. §. 10. lit. C. & D. vid. Rauchb. libr. 1. qq. jur. civ. &
Saxon q. 25.

VI.

Quid? si vassallus, qui Domino ratione feudi vel
subjectionis, præstitit juramentum fidelitatis clien-
telaris, postea verò recipiatur à Domino in familia-
rem & domesticum, an juramentum assecurationis,
quod officij est, præstare teneatur? Licet uno eo-
demq; juramento utrumq; expediri posse videatur,
arg. d. c. un. qual. iur. deb. vas. §. F. 2. l. accipientis. 15.
ff. d. aut. tut. ratio tamen & usus suadet, ut, nisi fortè
ei remittatur, etiam hoc juramentum separatim præ-
stetur Jac. d. S. Georg. d. loc. n. 6. Schneid. d. p. 5. c. 1. num.
66. Vult. lib. 1. c. 6. n. 7. Id quod utilitate sua non caret,
ut eleganter deducit Frid. Fur. in ide. consil. cap. 4. p.
m. 116.

A 3.

7. Atq;

VII.

Atq; hoc domesticitatis juramentum justissimâ de causâ receptum & introductum est, ad evitandam scilicet suspicionem, fraudem & machinationem contra Dominum *Gl. & Dd. in d. c. un. qual. jur. deb. vas. §. F. 2. cum juxta Gl. in l. 1. in pr. verb. domesticis. ff. ad SC. Syllan. pessimus nocendi artifex sit improbus domesticus, nullaq; pestis ad nocendum vel magis præsentanea, vel efficacior, quàm familiaris & domesticus inimicus Gl. in c. si inimicus. dist. 93. fac. l. data jam pridem. 27. C. d. donat. Alvarot. & Schenck Bar. in d. c. un. qual. jur. deb. vas. num. 4. Matth. Steph. d. jurisd. libr. 2. p. 1. c. 7. num. 241.*

IIX.

Hinc & hoc domesticitatis juramentum ab omnibus omninò personis, quæ sunt in officio & familia principum, tam extra, quàm in domo & aula eorundem commorantibus, & quidem statim ab initio, & quamprimum inter familiares recipiuntur, jure exigere potest *Vult. d. feud. lib. 1. c. 6. n. 6. Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 240.*

IX.

Ubi in quæstionem venit: An privatorum quoq; famuli & ministri, ad fidelitatis hujus sive domesticitatis juramentum præstandum æquè cogi possint? Et cum hi Dominis suis æquè fideles esse debeant, & occasione familiaritatis non minus dominis suis nocere possint, cum *Matth. Steph. d. c. 7. n. 240. Schenck. d. loc. n. 5. Rosenth. d. c. 6. concl. 85. lit. N. in fin. affirm. sententiam sequimur.*

X.

Excipiuntur tamen aliqui, in quos fraudis nulla cadit

cadit suspicio, quiq; suâ sponte commodum promo-
vere, vitamq; & honorem dominorum ultrò defen-
dere præsumuntur *arg. l. 6. §. 2. de jur. patron. Everb. in
loc. à cessat. rat. 80. Schneid. d. p. 5, n. 64.*

XI.

Sic filius patri, cum pater & filius una eademq;
intelligentur persona, & vice versa, pater filio, quem
diligat plus ac semetipsum, jurare excipitur *c. contra-
dicimus. §. hac auctoritate. cau. 35. q. 3. l. fin. C. d. impub.
& at. subst. §. fin. Instit. d. nox. act. §. si quis. 4. vers. ei
verò. Inst. d. in util. stipul. l. 8. §. fin. ff. quod met. cau. Al-
var. in d. c. un. qual. jur. deb. Schneid. d. p. 5, n. 64. Ro-
sentb. d. concl. 85, lit. N.*

XII.

Sic & uxor marito, quæ socia rei humanæ atq; di-
vinæ domus, ut loquitur Imp. Gordianus *in l. 4. C. d.
crim. expil. her. suscipitur, jurare non tenetur Schneid.
d. loc. n. 64. Intrigliol. quest. feud. 56. n. 207. & seq. Rosentb.
d. loc. cum & aliâs una caro reputentur c. Martinus 4.
de cognat. spirit.*

XIII.

Quod si verò suspicionis periculum in prædictas
personas cadere animadvertatur, æquè atq; alii jura-
bunt *Jacobin. d. S. Georg. & Schneid. dd. loc. Mozz. tract.
d. subst. feud. n. 11.*

XIV.

Sed quid de Clericis statuendum; An & illi, pu-
ta concionatores aulici, hoc juramentum præstare te-
neantur? Eâdem immunitate, quatenus solis sacris ob-
eundis præsent, eos gaudere, Cc. existimant *per c. ni-
mis. 30. c. petitio. 31. X. de jurej.* Et tamen nihilominus

æquè

PIA. NYX

æquè atq; alii, ad observantiam eorum, quæ in juramento domesticitatis continentur, obstrictos esse, merito asseritur, *Intrigliol. d. quest. 56. n. 218. arg. constit. d. pac. Const. S. Vasalli, ibi, si tales persona.*

XV.

Cùm itaq; hoc fidelitatis juramentum ratione domesticitatis seu familiæ, ut dominus eò securior esse possit, adinventum & introductum sit, haud perperam quæritur, Num & Agnatus Domini, si in domo ejus, tanquam futurus successor, commoretur, nec tamen officium aliquod sustineat, aut alia bona sub ejusdem jurisdictione, sita habeat, rectè ad hujusmodi juramenti præstationem cogi possit? Idque ut affirmemus, ratio suadet *arg. l. 1. § 2. C. ubi pupil. educ. deb. junct. l. pronuntiatio. 195. §. 2. vers. communi. ff. d. V. S. Schenck B. § alij ad d. c. un. qual. jur. deb. vas. fid. 5. F. 2. Jac. d. S. Georg. d. loc. n. 5. in fin. Rosenth. d. c. 6. concl. 85. n. 13. lit. P.* Atq; hæc de juramento Domesticitatis sive officii.

XVI.

Altera Fidelitatis species dicitur Subjectionis, aliàs pragmaticis *Homagium c. veritatis. 14. ext. d. jurej. vel etiam antiquis Hominium, aut secundum Jv. Carnotens. Hominatum; Setser. d. Juram. lib. 2. c. 2. n. 5 Bocer. d. invest. feud. c. 4. n. 5. vulgo die Huldigung oder Erb- und Landeshuldigungspflicht / dicitur, CL. 7C. Dn. Andr. Knich. d. sublim. § reg. terr. jur. c. 3. n. 240. § in comment. ad jus Sax. verb. Ducum Saxon. c. 5. f. 168. § d. vestit. pact. c. 5. n. 71. Matth. Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 209. Rosenth. d. c. 6. concl. 85. n. 4. Borch. d. feud. c. 2. n. 16. Vult. lib. 1. d. feud. c. 6. n. 6. Schneid. in epit. feud. p. 5. c. 1. n. 67. § seqq.*

XVII. Atq;

XVII.

Atq; hanc fidelitatem subditi magistratui suo jurant & promittunt, se ratione subjectionis fore fideles & obedientes Domino sive magistratui suo, getrew vnd gehorsamb zu seyn wie ehrlichen vnd auffrichtigen Unterthanen geziembt vnd gebühret. *Rosentb. d. c. 6. concl. 85. n. 7. in fin. Geil. d. arrest. c. 7. n. 10. & seqq.*

XVIII.

Id quod justissima & æquissima de causâ introductum est, ne subditi seditione vel conspiratione, aliisve improbis machinationibus publicam turbent quietem, neve Domini conditionem reddant deteriorem. *Schenck Baro ad d. c. un. qual. jur. deb. vas. fid. 5. F. 2. n. 8.*

XIX.

Atq; hoc juramentum subditi magistratui suo, tam mediato sive superiori, quàm immediato sive inferiori, ratione & intuitu universalis territorii & subjectionis *d. c. un. qual. jur. deb. 5. F. 2. Ruding. de feud. lib. 1. c. 14. n. 1.* quæ non ex bonis, sed ex sola habitatione & domicilio æstimatur, *Geil. d. pignor. c. 15. n. 7.* in testam feram veræ subjectionis, & singularis præminentie symbolum & insigne, rectè jurant. *CL. Dn. And. Knich. d. c. 3. n. 245. Matth. Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. num. 209. & seq.*

XX.

Hinc si quis bona in principis alicujus territorio possideat, ipsemet verò in eodem territorio domicilium suum non habeat, an ad præstationem hujus juramenti cogi possit, quæritur? Idq; negandum censemus cum *Vult. d. n. 5. Schneid. d. p. 5. nu. 68. in fin.* qui hanc sententiam communem, & consuetudine ap-

B

ptobatam

probatam asserit; quemadmodum & *Iac. d. S. G. in verb.*
qui quidem investiti. n. 9. se consulente ita iudicatum fu-
isse refert, *Rosenth. c. 6. concl. 85. n. 8. Coler. d. process. ex-*
ec. p. 2. c. 1. n. 37. & seqq.

XXI.

Quod si tamen quis jure & commodis civium u-
nâ fruatur, *Bürgerwürde/brawen vnd bürgerliche Nah-*
rungstriebe / majoremq; partem bonorum ibi habeat,
aut usu sive consuetudine ita receptum inveniatur,
tum æquè ad præstandum hoc juramentum cogi pos-
se, statuunt interpretes *arg. l. 2. C. ubi senat. vel clariss.*
Schenck. ad d. c. un. quat. jur. deb. vas. nu. 7. vid. Zanger.
d. except. p. 2. cap. 1. à num. 25. cum seqq. & Coler. al-
leg. loc.

XXII.

Placet hic illustrem & intricatam istam quoque
annectere quæstionem: An scilicet Imp. sive Princeps
bona subditis invitis, absq; iusta causa, ex plenitudine,
ut ajunt, potestatis, auferre, aliisq; in feudum concede-
re possit? Qui principem ex plenitudine potestatis id
facere posse negant, per gulam mentiri, asserit *Angel.*
Perus. l. itē si verberatum. 15. ff. d. R. V. Sed Angelum ibi
loqui non ut Angelum, sed ut hominem mendacem,
respondet *Crav. cons. 241. n. 20. referente Joan Zabel.*
in instit. feud. exerc. 3. d. 6. lit. A. circ. fin. Quib. nostrum
quoq; addere calculum non erubescimus propter *tex.*
3. Reg. 21. & 4. Reg. 9. Ezech. 46. vers. 18. c. un. in pr. 7. F. 1. c.
un. in pr. d. feud. sin. culp. non am. 21. & c. un. §. sancimus. quo
temp. mil. 22. eod. l. incivile. 12. C. d. R. V. l. 3. C. de re-
scind. vend. l. digna vox. 4. C. d. LL. l. 7. C. d. prec.
Imp. offer. Geil. lib. 2. obs. 56. num. 8. & seq. c. ult. cau.
2. q. 1.

XXIII.

Excipitur tamen hic casus utilitatis & necessitatis publicæ c. imperialem in pr. d. prohib. feud. al. per Frid. 55. F. 2. l. utilitas. 3. C. d. primitiv. l. 51 §. fin. vers. multa. ff. ad L. Aquil. quo casu nihilominus pretium refundi debet. l. 13. §. 1. ff. comm. pred. l. 2. C. pro quib. caus. serv. pro prem. Zabel. d. loc. Niel. disp. feud. 2. 8. 3. lit. D. Bocer. d. invest. c. 3. n. 75.

XXIV.

At vero hoc subjectionis juramentum ab omnibus omnino personis, quæ jurisdictioni magistratus subsunt, adeoq; & Clericis, licet Pontifices ab hoc juramento per c. nimis. 30. & seq. eos immunes esse voluerint, ab anno ætatis XLIX. const. Frid. d. pac. ten. in princ. 53. F. 2. & const. d. pac. Constant. §. hanc igitur vers. in Christi nomine. Roman. 13. in pr. & quidem in persona propria, ita ut procurator sive mandatarius non admittatur, præstari debet CL. JC. Dn. Andr. Knich. d. subl. & reg. terr. jur. c. 3. n. 247. Zas. d. feud. p. 7. n. 21. Bl. in l. 1. §. ne autem. C. d. caduc. toll. Geil. d. arr. c. 7. n. 11. & seq. Vult. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 32. nisi fortè Dominus consentiat, vel consuetudo regionum aliud exigat Rosentb. c. 6. concl. 37. lit. E.

XXV.

Et pertinet magis ad jurisdictionem civilem, quam ad merum & mixtum imperium: Unde & si in eodem pago, vico aut urbe, alter merum & mixtum imperium die Ober- und Halsgerichte, alter vero jurisdictionem civilem die Unter- und Erbgerichte haberet: hoc subjectionis juramentum ei, ad quem jurisdictio civilis spectat, præstandum Rosentb. in syn. feud. d. c. 6. concl. 85. n. 10.

XXVI.

Formulam juramenti tam subjectionis quam domesticitatis Feudista *in d. c. un. qual. jur. deb. vas. fid. 5. F. 2. in fin. & exemplum juramenti subjectionis ex Otto Frising. in libr. de Friderico c. 19. refert Franc. Hottom. in d. c. un. qual. jur. deb.* Hodie subditi magistratui suo in hanc circiter formulam jurare solent: Daß sie ihrem Erb- und Landsfürsten / und dero Erben und Nachkommen / getrew / holdt und Gehorsams zu seyn / dero Schaden zu wenden und zu warnen / Nutzen / frommen und bestes zu werben / und zu fördern / und alles dasjenige zu thun / was getrewe Unterthanen ihrem Erb- und Landesfürsten zu thun schuldig seyn / *Geil. d. arrest. imper. c. 7. n. 10. Rosentb. d. c. 6. concl. 85. n. 7. in fin.* Et tantum quoq; de juramento subjectionis.

XXVII.

Succedit tertia Fidelitatis species VASALLAGII sive CLIENTELARIS, Nostratibus die Lehnspflicht, *CL. Dn. Knich. d. tract. c. 3. n. 240. Schneid. in epit. feud. p. 5. n. 63. Vult. lib 1. c. 6. n. 7.* Unde etiam Vasalli *na* *εξοχλω* dicuntur Fideles *tit. 1. §. 1. & tit. 4. §. 5. tit. 5. §. item si fidelis tit. 10. F. 1. Bocer. d. subst. feud. c. 1. n. 8.* Germanis Getrewe / unde & feudum semper sub conditione ista fidei concessum esse intelligitur, daß der Lehman dem Lehnhern getrew und hold sey / *Vult. d. c. 6. nu. 8. Gothofr. Ant. disp. feud. 7. §. 1. lit. D. Joann. Zabel. exerc. feud. 7. §. 1. lit. B.*

XXVIII.

Quæ in se considerata nihil aliud est, quam juris vinculum, quo ratione feudi constituti, ultro citroq; Dominus vasallo patrocinii *c. 1. d. form. fidel. 6. F. 2. & iterum*

rum vasallus Domino servitij jure tenetur. c. 1. §. fin.
per. qu. fiat inv. 3. F. 2. c. 1. §. fin. in quib. cau. feud. am. 23.
F. cod. Gothofr. Ant. disp. 7. §. 1. lit. C. §. 2. lit. a. b. c.
§. 10.

XXIX.

Respectu verò solius vasalli, de quo nob. hic sermo, dicitur promissio fidei, quam vasallus Domino, ratione feudi, sive juris in re immobili constituti tit. 1. in fin. §. tit. 13. in fin. F. 2. quod tenet & recognoscit à Domino, facit & præstat Vult. d. c. 6. n. 7. Schneid. in epit. feud. p. 5. c. 1. n. 63. Jac. d. S. G. verb. qui quidem invest. n. 1. Zabel. exerc. feud. 7. §. 2.

XXX.

Quæ fidelitas, tanquam ipsa essentia, & feudi forma specifica, nec directè, nec indirectè, salvo jure feudi, remitti potest. c. 1. §. fin. per qu. fiat inv. 3. c. 1. qual. jur. deb. vas. fidel. cum 2. seqq. c. 1. §. 1. in fin. qu. fu. prim. cau. benef. am. 24. c. 1. d. fidel. 76. F. 2. l. 27. §. 4. ff. d. pact. Bocer. d. subst. feud. c. 1. n. 13. §. d. qual. §. diff. feud. c. 1. n. 3. Rosenth. in syn. feud. c. 2. concl. 66. n. 3. §. c. 10. concl. 34. n. 60. Sonsbec. d. feud. p. 2. n. 34. Vult. d. c. 6. n. 10. §. c. 7. n. 55. vers. ex quibus.

XXXI.

Atq; hanc fidelitatem vasallus aliquando simpliciter, & sine juramento, aliquando verò, & plerumq; quidem interveniente & mediante juramento, facit & præstat c. un. in fin. per qu. fiat inv. 3. F. 2. c. un. §. 1. qu. fu. prim. cau. ben. am. 24. eod. Wesenb. d. feud. c. 8. n. 28. Unde & non immeritò in juratam & non juratam dispescitur Schonerr. lib. 1. disp. feud. §. 160. Bocer. d. inv. feud. c. 4. n. 11.

XXXII.

Utraq; tam jurata, quam injurata, Domini vitam,

B. 3

famam

famam & bona comprehendit atq; complectitur *c. un. qual. jur. deb. vas. fid. 5. F. 2. c. un. d. nov. form. fidel. 7. F. eod. Schon. d. disp. 5. 8. 161.*

XXXIII.

Hujus posterioris fidelitatis vasallus, aliàs per *non-Sacramentum* dictus *c. un. in fin. qual. Dom. propr. feu. priv. 47. F. 2. Boc. d. c. 4. n. 19.* nihilominus ad ipsam fidelitatem, & omnia, quæ fidelitatis juramento continentur, astringitur, non minus ac si solenniter eam jurasset *c. veritatis. in fin. X. d. jurejur. FF. in c. un. qu. su. prim. cau. ben. am. 24. F. 2. Zas. d. feud. p. 12. num. 34. Rosentb. c. 2. concl. 60. num. 2. & concl. 66. num. 2. Schrad. p. 2. cap. 4. num. 19. Intrigl. quest. feud. 42. num. 6.* Non tamen ejusmodi vasallus si forsan feloniam commiserit, ultra feudi privationem, etiam perjurij pœna, ut *Schon. disp. 5. 8. 162.* frustra statuit, constringi poterit *per. tex. in c. clericus. pen. X. d. jurej. Schrad. p. 6. cap. 4. num. 14.*

XXXIV.

Sanè ut vasalli omninò omnes, absq; ullo discrimine, fidelitatem debent, ita & ejus confirmandæ & magis astringendæ causâ, ad juramenti præstationem regulariter tenentur, nisi fortè eis remittatur *c. 1. in fin. per. qu. fiat in v. 3. F. 2. c. 1. §. 1. in fin. qu. su. prim. cau. ben. am. 24. c. un. d. fidelit. 76. F. eod.* aut contrarium consuetudine vel statutis receptum & introductum deprehendatur *arg. l. 32. & l. 33. ff. d. LL. Jul. Clar. §. feudum. q. 47. n. 9. Borcb. d. feud. c. 7. p. 2. n. 64. Arum. disp. feud. 6. 8. 14.*

XXXV.

Sed cùm uterq; tam Dominus quàm vasallus mutuâ obligatione sibi invicem astringantur *6. in fin. F. 2. unde*

Unde & ille huic conjux & amicus dicitur *in fin.*
princ. tit. d. not. feud. 58. F. 2. CL. Dn. Knich. d. vest. pact.
c. 5. n. 152 & tritum sit, *Trewer Herr/ Trewer Knecht*
hinc eleganter quæritur; Anne ut vasallus Domino,
ita & vicissim Dominus vasallo, ejusmodi fidelitatis ju-
ramentum præstare teneatur? Neg: sent: veritati pro-
pior putatur *arg. l. qui bona fide. 13. §. 14. ff. d. damn. inf.*
Wesemb. d. feud. c. 8. n. 25. Jac. d. S. G. d. verb. qui quidem.
n. 16. Schrad. d. feud. p. 6. c. 7. n. 9. & seq. Vult. lib. 1. d. feud.
c. 10. n. 37. Schenck B. ad. §. dominus. tit. 6. F. 2. n. 2. Zas. p.
7. n. 57. Schneid. d. feud. p. 5. c. 1. n. 135. Matth. Steph.
d. juris d. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 256. Intrigl. d. feud. q. 62. per tot.
Gothofr. Ant. d. disp. 7. §. 1. lit. D.

XXXVI.

Præstatur hoc juramentum ab omnibus vasallis,
sine discrimine tam sexus, sive sint masculi, sive femi-
næ *d. c. 1. in. fin. 3. c. un. 4. c. un. 5. F. 2. junct. l. 1. l. 195. in*
pr. ff. d. V. S. l. 7. §. 1. ff. d. jurisd. l. 62. in fin. ff. d. leg. 3. l.
26. in pr. ff. d. jurejur. l. 3. §. 1. ff. d. neg. gest. Schrad. d.
p. 6. c. 4. num. 8. quàm ætatis d. l. 26. ff. d. jurej. modò
sint puberes, & annum ætatis *XIV.* compleverint. *c.*
imperialem. vers. præterea si quis infeudatus. d. prob.
feud. al. per Frid. 55. F. 2. c. 1. §. si minori. & §. si quis de-
cesserit. si d. feud. def. cont. sit. 26. eod. & utrobiz. Schneck B.
Gothofr. Ant. disp. feud. 8. §. 5. lit. E. Jure Saxonico ist der
Kinder Zahl dreyzehn Jahr vnnnd sechs Wochen von
ihrer gebührt/ Lehn. art. 26. in pr. & Gl. in Weichb. ad
art. 26. Schneid. d. p. 3. num. 103. & p. 5. n. 29. & ad. princ.
Inst. quib. mod. tut. fin. num. 4.

XXXVII.

Sedan minor ætas, consortem majorem excuset,
hic inquirere placet? Neg: arridet sententia *per l.*
un. Cr.

un. C. si in commun. ead. caus. ubi Gotthofr. l. 3. §. 4. l. tutor.
47. §. 1. ff. d. minor. Hillig. ad Donell. lib. 21. comm. c. ult. lit.
2. Duar. ad. d. l. un. C. si in commun. nisi causa & res sit
individua, & minori aliter consuli nequeat, præter-
quam conservato etiam majoris jure Wesenb. in pag. ad
d. l. un. C. si in com. ead. cau.

XXXIX.

Etiam absq; discrimine tam dignitatis, atq; sic ni-
hil refert, sive vasallus ipso Domino sit superior, ut puta
Imp. vel Rex c. un. Imper. feud. am. vel. al. pro se fidel. fac.
100. F. 2. Sonsbec. d. feud. p. 7. n. 1. Zas. p. 5. n. 73. Schrad.
d. p. 6. c. 4. n. 9. Niel. disp. feud. 2. §. 6. lit. G. quo casu
per substitutum fidelitatem jurat & præstat arg. l. 16. l.
ad similitudinem 21. C. d. Episc. & cler. l. nullus. 60. C. d.
decur. sive inferior d. c. un. Imper. feud. am. quàm status
aut conditionis, sive sint Clerici, sive Laici c. nimis. 30.
c. petitio. 31. X. d. jurej. c. verum. X. d. for. compet.

XXXIX.

Tum etiam omnes absq; ullo numerorum discri-
mine, adeo ut nihil referat, sive sit universitas, civitas,
collegium, aut quævis alia communio, & tum jura-
mentum hoc, per eum, per quem res aliàs agi & expe-
diri solent, puta per civitatis administratorem, syndi-
cum, speciale mandatum ad hoc habentem, præstare
tenentur c. un. §. sed utrum. in fin. 3. F. 2. arg. l. 97. ff. d.
cond. & dem. l. sed si hac. 10. §. qui manumittitur. ff. d. in
jus voc. l. in tantum. 6. §. 1. ff. d. R. D. Jac. d. S. G. d. verb.
qui quidem invest. n. 27. p. m. 367. Schneid. p. 5. n. 70. Vult.
d. lib. 1. c. 7. n. 35. Schrad. p. 6. c. 1. n. 2. & c. 4. n. 24. Schoner.
d. disput. 5. §. 169.

XL.

Sive etiam sint demortui vasalli plures coheredes,
feuda

feuda sibi delata possidentes, c. 1. in pr. qu. fu. prim. cau.
ben. am. 24. F. 2. licet vasallus defunctus pro se & here-
dibus suis fidelitatem Domino suo jurarit *Schrad. d. p. 6.*
c. 4. n. 6. Vult. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 88. Schneid. d. p. 5. n. 71.
Jac. d. S. G. d. verb. qui quid. inv. n. 36. Bocer. d. inv. feud. c.
4. n. 26. Rosentb. c. 6. concl. 35. n. 1. sive sint plures vasalli,
simultanè investiti, spe tantùm feuda tenentes, welche
zugleich die gesambte Handt an einem Lehn haben / ut Sa-
xo loquitur *const. Elect. 45. §. die gesambte Handt aber.*
5. p. 2. Lehn R. c. 5. § 6. Wes. c. 8. d. feud. n. 22.

XLII.

Sed, an hi omnes & singuli, hoc fidelitatis jura-
mentum præstare debeant, frequens est & crebris Dd.
opinionib. ventilata quæstio? Ita existimam⁹, sive pro
diviso sive indiviso possideant, *per tex. in c. 1. §. 4. vers.*
omnes. si d. feud. def. cont. sit int. dom. 26. F. 2. c. imperia-
lem. §. 1. vers. præterea. d. prob. feud. al. per Frid. 55. eod.
Nisi fortè in divisione feudum uni obvenerit, tunc e-
nim ille solus jurabit *d. vers. omnes.* aut cohæredes sive
fratres consortes *Rittersb. lib. 1. P. F. c. 9. q. 25.* unum ex
se, vel prorsus extraneum elegerint, vulgo einen Lehn-
träger, qui speciale mandatum ad hoc habens, commu-
ni omnium nomine juret, *FF. comm. in d. vers. omnes.*
Wes. c. 8. n. 9. Schneid. p. 5. n. 12. Vult. c. 7. n. 93. Sonsbec. p. 11.
n. 14. Bocer. d. inv. c. 4. n. 16. Idq; Germaniæ consuetudi-
ne receptum testantur *Udalr. Zas. p. 7. n. 11. Borch. d. feud.*
c. 7. p. 1. n. 34. Myns. cent. 5. obs. 9. n. ult.

XLIII.

Sed præstito ab omnibus atq; singulis Heredibus,
feudu mpro indiviso tenentibus, fidelitatis juramen-
to, An & quis post divisionem factam pro sua portione
fidelitatem denuò jurare teneatur? Negantium sen-

C

tenti-

tentiam tutiorem & veriore[m] arbitramur *Clar. in §. feudum, q. 49. n. 12.*

XLIII.

Quid? teneturne heres, sui coheredis portionem emens, pro eadem etiam fidelitatem facere? Idem statuimus in parte, quoad partem *Zaf. d. p. 7. n. 1. Jac. d. S. G. verb. §. cum pacto de non alienando. n. 40. Schneid. p. 5. n. 8. §. seq.* In aula Electorali Saxonica sufficit, si quis sub priori juramento fidelitatem stipulatam manu, etiam respectu ejus feudi, quod de novo acquisivit, repromittat, teste *Hartm. Pistor. lib. 2. q. 47. n. 13.*

XLIV.

Tandem & omnes vasalli, sive universali, sive singulari titulo, feudum acquisierint, jurare tenentur *Sebrad. d. p. 6. c. 1. n. 5.*

XLV.

Nihil quoque refert, magnum an parvum, Francum an Non-francum sit feudum, sive etiam servitia, sive annuus exinde praestetur census, c. 1. §. *si quis de manso. tit. 4. F. 1. c. un. §. est §. alia. qu. fu. prim. cau. ben. am. 24. c. un. qual. jur. deb. 5. cum 2. seqq. F. 2. c. 1. §. similiter. vers. praeterea. d. proh. feud. al. per. Frid. 55. eod. Schoner. d. disp. 5. §. 171. Joan. Zabel. exerc. feud. 7. §. 2. lit. A. nisi pacto remissum fuerit juramentum 3. in fin. F. 2. per. qu. fiat in v. Vult. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 39.* qui hanc sententiam in puncto juris veriore[m] arbitratur, licet contrarium, quoad feudum modicum, teste eodem, usu observetur.

XLVI.

Quod si verò praedicti vasalli juramentum hujusmodi personaliter per semetipsos praestare vel nolint, vel impediuntur, per procuratorem, speciale mandatum ad:

hoc habentem, & quidem tale, in quo verbis exprima-
tur nomen Domini, jurare poterunt *d. c. 1. §. sed utrum*
et ibi ff. per qu. fiat inv. 3. F. 2. junct. clem. un. vers. dictus
namq. Henricus. X. d. jurej. c. optatum. 4. in fin. dist. 100.
arg. l. 14. §. fin. ff. d. const. pecun. l. qui bona fide. 13. §. si a-
lieno. 13. ff. d. damn. inf. l. si quis mihi. 25. §. sed utrum. 5. ff.
d. acquir. hered. Quod si tamen Dominus iustas habeat
causas, cur vasallum presentem esse velit, tum vasallus
comparere, & in propria persona jurare tenetur H. Pi-
stor. q. 47. n. 59. Vult. c. 7. n. 32. Matth. Steph. d. jurisd.
lib. 2. p. 1. c. 7. n. 232. Niel. disp. 7. §. 2. tit. C. nisi vasallus justo
impedimento, wegen rechtmässiger Ehehafften / (quæ
qualia sint jure Sax: ut à contumacia excusent, probat
Coler. d. process. exec. p. 1. c. 2. n. 21.) impeditus venire
nequeat; Tum enim etiam invito Domino procura-
torem admittendum, aut negotium istud, donec im-
pedimentum remotum sit, sine periculo vasalli, & absq;
feudi jactura, differendum, æquitas suadet Rosenth. c.
6. concl. 37. n. 3.

XLVII.

Cæterum præstatur hoc fidelitatis Clientelaris jura-
mentum soli feudi Domino. *c. 1. §. ult. per qu. fiat inv.*
3. c. un. qual. jur. deb. 5. c. 1. d. capp. Corr. 40. F. 2. in tan-
tum, ut ne quidem filio Domini, vivo adhuc ipso Do-
mino, fidelitatis juramentum præstari debeat Mozz.
d. feud. subst. n. 14. Schrad. d. feud. p. 6. c. 4. n. 27. Jac. d. S.
G. d. verb. qui quid. inv. n. 13. Bocer. d. inv. feud. d. c. 4. n.
32. nisi dominus jus suum directum filio suo concedat, &
vasallum à juramento sibi præstito absolvat Vult. d. c. 7.
lib. 1. d. feud. num. 90.

XLIX.

Non tamen Domino excōmunicato *c. 1. in princ. h. fin.*

C. 2. in princ. h. fin. lex.

Lex. 28. F. 2. c. pen. d. sentent. excommun. Schneid. d. p. 5. n. 73. Zas. p. 7. n. 40. Jac. d. S. G. d. verb. qui quidem inv. n. 50. Schenck. ad d. c. un. in pr. n. 21. hic fin. lex. 28. F. 2. Gothofr. Ant. disp. feud. 7. 9. 8. lit. C. nec hæretico juratur c. excommunicamus. 13. §. si verò dominus. c. fin. X. d. hæretic. Schoner. d. disp. 5. lib. 1. 9. 181. Schrad. p. 6. c. 5. n. 16.

XLIX.

Sed & per procuratorem Domini hoc fidelitatis juramentum recipi potest, *c. un. per qu. fiat inv. 3. F. 2. c. eate. 21. X. d. jurej. Schrad. d. p. 6. c. 4. n. 36.* Quemadmodum & hodie juramentum hoc vasalli majores, vulgò die *Schriſt- und Cansley ſaßen* coram principum cancellario & ordinarijs consiliarijs: Minores verò vasalli & valvasini, die *Ambſaßen* / coram officialibus districtuum aut parochiarum, quos nos *Schöſſeros* vocamus, præstare solent.

L.

At mortuo jam Domino, hæredibus & successoribus ejusdem fidelitas veniet præstanda *c. 1. in princ. quo temp. mil. inv. pet. deb. 22. F. 1. c. un. in pr. qu. fu. prim. cau. ben. am. 24. c. un. in pr. d. capp. Corr. 40. F. 2. ubi FF. comm. etiam si vasallus Domino defuncto, ejusq; successoribus fidelitatem promiserit Bocer. d. invest. feud. c. 4. num. 27. §. seqq.*

LI.

Si itaq; dominium directum, aut feudum dominans, ad unum aliquem heredum, vel ex divisione, vel ex vigore cujusdam privilegij, consuetudinis, aut aliâ quavis ratione pervenerit, soli ei jurandum esse patet *arg. §. omnes. in fin. si. d. feud. def. cont. sic. 26. F. 2. H. Pist. lib. 2. q. 47. num. 29. Schenck. ad d. §. omnes. n. 10. Bocer. d. inv. feud. c. 4. num. 42. Rosenth. c. 6. concl. 38. num. 3. §. 6. Schrad. d. p. 6. c. 1. n. 13. Schneid. p. 5. n. 15. §. seq. arg. l. 1. §. 1. ff. d. assign. libert.*

52. Quod.

L II.

Quod si verò omnes rem feudalem indivisam possideant, an omnibus atq; singulis jurari debeat, intricatæ certè & nodosæ est quæstionis? Nos uni omnium nomine clientelare juramentum praestandum esse, cum *H. Pist. d. q. 47. n. 24. & seqq. Vult. d. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 94. vers. has opiniones. Bocer. d. c. 4. nu. 45. asserimus arg. c. firmiter. §. præterea ducatus. d. prob. feud. al. per Frid. § 5. F. 2. l. cui fundus. § 6. in fin. ff. d. cond. & dem. præsertim cum hanc sententiam, tanquam communem in praxi servari testeretur Jac. d. S. Georg. verb. qui quidem investiti. n. 28. verb. placet etiam. & se observari vidisse scribit Jul. Clar. §. feudum. q. 49. n. 12. quemadmodum & de usu & observantia Germaniæ attestatur Zaf. p. 7 n. 11. Rosenth. c. 6. concl. 38. n. 11. & in not. sub lit. G. Gotthofr. Ant. disp. 8. §. 2. lit. A.*

L III.

Sed à quonam ille eligendus? Nos eligendi potestatem domini heredibus tribuimus *arg. l. stipulatio. 21. §. idem ait. 6. ff. d. nov. oper. nunc. id quod cum jure Sax. inc. 29. Lehnd. concordat, ibi: Ob sie sich darumb selbst nicht vereinigen / von weme sie ihr Gut empfangen wollen Clar. d. q. 49. n. 11. H. Pist. d. loc. n. 26. Vult. d. loc. nu. 95. Bocer. n. 45. Quid? si Domini coheredes in uno eligendo consentire vel nolint, aut non possint? Electio penes vasallum erit, ut aut digniorem, si adsit, aut eo deficiente, seniorem eligat *arg. l. 3. §. 4. ff. ad SC. Silan. l. ult. ff. d. fid. instrum. l. cum pater. 77. §. pater. 21. ff. d. leg. 2. H. Pist. d. loc. n. 26. & 27. Sed & Dominus superior, vasallo electionem repudiante, controversiam hanc dirimat *arg. §. 1. vers. sin autem ipsi tutores. Inst. d. Satisd. tut. l. si plures. 3. §. si non. 7. vers. prator igitur. ff. d. adm. &***

peric. tut. Idq; juri Sax. quoq; convenit, Das muß der oberster Herr erstlich endschneiden / an welchen unter ihnen er sie weisen wolte / d. art. 29. Lehnd.

LIV.

Jurat autem vasallus fidelitatem contra omnem hominem, ut Feudista loquitur, in c. 1. d. nov. form. fid. 7. F. 2. adeò ut & contra fratrem, quatenus pietas & honestas inde non lædatur, jurare teneatur. S. contra omnes. h. fin. lex. 28. F. 2. Andr. Kohl. p. 3. d. servit. feud. n. 29. Bocer. tract. d. jur. & commod. sen. lib. 1. c. 4. n. 92. & seqq. arg. l. humanitatis. 23. C. d. excus. tut. & cur. Non tamen contra seipsum, cum quia ordinata charitas incipit à se ipsa arg. l. preses. 6. C. d. serv. & aq. tum etiam, quia in generali conventionem excipitur persona loquentis l. 30. in fin. ff. locat. Dd. in l. 29. S. fin. ff. d. pign. & hypoth. l. 18. C. d. solut. Sonsb. p. 11. n. 41. Zas. p. 7. n. 34. Schneid. d. p. 5. n. 87. Vult. d. lib. 1. c. 10. n. 28. Bocer. d. tr. d. jur. & com. sen. lib. 1. c. 4. n. 52. & seqq.

LV.

An vero contra uxorem suam, ex dubiis quoque quaestio est? Hic pro uxore, cum uxor & maritus per connubium efficiantur una caro Genes. 2. Matth. 19. & d. c. Martinus d. cognat. spirit. pugnandum arbitramur arg. S. 1. Inst. d. patr. pot. l. 1. ff. d. rit. nupt. l. 22. S. fin. C. d. furt. l. 8. S. vir quoq;. C. d. repud. c. quanto. 18. ext. d. jurej. Rosenth. c. 8. concl. 14. n. ult. & c. 10. concl. 2. n. 2. ibidemq; Dd. alleg. Sonsb. p. 12. n. 60. Zas. p. 10. n. 57. Vult. lib. 1. c. 11. n. 24. Schrad. p. 9. c. 7. n. 176. Bocer. d. c. 4. n. 102. & seqq.

LVI.

Sed hoc loco celebris illa, verum dubia admodum, satisq; scrupulosa nobis sese offert quaestio: An etiam vasallus contra patrem suum fidelitatem jurare tene-

teneatur? Cujacii emendationem non admittentes,
textumq; 28. F. 2. cum grano salis accipientes, adseri-
mus, eatenus vasallum domino contra patrem suum
obligari, quatenus pietas & honestas non laedatur, pu-
ta si pater ad patriam delendam venerit, vel religio-
nem oppugnaverit *arg. l. minime. 35. ff. d. relig. & sumpt.*
fun. c. quinta vallis. ext. d. jurej. Schenck. ad d. S. contra
omnes. h. fin. lex. 28. F. 2. Sonsb. p. 11. n. 36. & seqq. & p. 12.
n. 7. Zas. p. 7. n. 30. & seqq. Wesenb. d. feud. c. 9. n. 11. Ro-
sentb. d. c. 8. concl. 14. nu. 6. Schrad. p. 6. c. 5. n. 12. & seq.
Bocer. d. jur. & com. sen. lib. 1. c. 4. n. 67. & seqq. & d. inv.
feud. c. 4. n. 36. & seqq. Fac. l. 7. S. 16. ff. d. pact. l. 5. C. d.
LiL. l. 112. S. fin. ff. d. leg. 1.

LVII.

Ante omnia verò excipitur Imp. vel Rex Rom.
sive superior, ut & patria propria patriæq; parens, &
magistratus loci aut domicilii, vasalli ordinarius, cujus
nempe subditus est, si non expressè, certè tamen taci-
tè *c. 1. d. nov. form. fid. 7. c. 1. S. fin. d. prob. feud. alien. per*
Frid. 55. F. 2. c. 1. S. fin. 25. eod. d. l. minime. ff. d. relig. &
sumpt. fun. l. veluti. ff. d. F. & 7. l. 19. S. 7. ff. d. capt. & post-
lim. revers. Fac. d. S. G. verb. & promiserunt. n. 13. Sonsb.
p. 12. n. 6. Laur. Sytu. d. feud. recogn. q. 109. n. 17. Vult. d.
lib. 1. c. 10. n. 31. Schrad. d. feud. p. 6. c. 5. n. 6. Schneid. p.
5. n. 82.

LVIII.

Sic & antiquior Dominus excipitur, teste Feudista
S. contra omnes. 28. F. 2. Fac. d. S. G. d. loc. Hart, Pist. d.
q. 47. n. 35. Zas. p. 7. n. 22. Schrad. d. loc. nu. 7. Rittersb.
in P. F. lib. 2. q. 24. c. 1. Kohl. p. 3. n. 38. in tantum, ut va-
sallus neq; per se, neq; per substitutum posteriorem
dominum, adversus antiquiorem, jure juvare possit d.
S. ult. 28. F. 2. Rosentb. d. c. 8. concl. 16. n. 5. & seq.

59. Circa

Circa hoc difficilis & ardua suboritur quaestio, utri ex duob. de principatu, aut territoriis, vel directo feudi dominio, contendentibus, vasallus fidelitatem facere debeat? Quanquam in dubio pro possessore praesumatur *Gl. in c. nulli dubium. q. 5. & in pari causa potior habeatur l. 128. ff. d. R. J. §. 4. vers. commodum. Inst. d. interd. Schoner. lib. 1. disp. feud. §. 8. 179.* adeoque hoc intuitu possidenti fidelitas videatur praestanda: at tamen rebus ita stantibus, neutri horum eam praestandam, quin potius donec super principali negotio cognitum, & uni dominium adjudicatum fuerit, cum certa protestatione, & salvo cujusque jure, differendam, tutius, melius & consultius judicamus cum *Smsb. d. feud. p. 11. n. 22. vers. fallit quinto. Zas. d. feud. p. 7. n. 7.* ubi & se istum casum in terminis habuisse subjungit *arg. c. si vero. d. jur. patron. l. ordinata. 24. §. sed si quas. 3. ff. d. liber. caus.* Et vel maximè, cum juramenti temerè tanquam tesseriis ludi non debeat *arg. c. et si Christus, ext. d. jurejur.*

Formam Fidelitatis praestanda quod attinet, ante omnia videndum, quidnam circa eam inter dominum & vasallum conventum fuerit, cui etiam, nisi pietatem laedat, aut bonis moribus, sive juris prohibitioni repugnet, omninò standum *l. juris gentium. 7. §. ait prator. ff. d. pact. l. filius qui. 15. ff. d. condit. instit. l. pacta. 6. C. d. pact. l. semper. 34. ff. d. R. J.*

Quod si inter eos nihil conventum, tum an suo, an verò alieno nomine quis juret, videndum. Neque enim juramenti procuratorii forma est una & eadem: Etenim

Etenim syndicus, aut administratores civitatum & universitatum, siquidem ipsi feuda administrant, non tantum in propriam suam, sed unâ etiam in singulorum de universitate animam jurare tenentur *arg. c. in perora- standis. 3. circ. fin. d. juram. calum.* Singularum etiam personarum procuratores, non in propriam, sed sui principalis, ejusdemq; vasalli duntaxat animam jurare solent *Clem. un. vers. dictus namq; Henricus. ext. d. jurei. Gl. inc. tibi Domino. 33. verb. jurare facio dist. 63.* ubi hujus juramenti formula traditur; Et refert *Schneid. p. 5. c. 1. n. 89. seqq.* hisce verbis: Ich N. N. als gevollmächtigter Gewaltträger des N. N. schwere vnd gelobe / in N. N. Gewissen vnd Seele / Gott dem Allmächtigen / vnd dem N. N. von den Schloßern vnd Stadt N. vnd N. vnd ihren Zugehörungen / als welche von N. N. zu Lehnrühren / getrew / gehorsamb / vnd gewertig zu seyn / zu thun vnd zu dienen / als solches Lehnrecht vnd Gewonheit ist / vnd einem getrewen Lehmann zustehet / als mir Gott helffe vnd sein Göttliches Wort.

LXII.

Alias forma est vel jurata, vel nonjurata sive simplicis fidelitatis. Et hæc iterum est vel generalis vel specialis. Generalis in eo consistit, ut quis Domino suo fidelis sit, sicut debet esse vasallus *c. un. qual. jur. deb. vas. 5. F. 2. c. un. d. nov. form. fidel. 7. r. eod.* Specialis est, in qua ea, quæ in præcedenti formâ generalibus verbis continentur, in specie ad certa referuntur capita, nempe ad incolume, ad tutum, ad honestum, ad facile, & ad possibile *c. un. d. form. fid. 6. F. 2. quæ capita à Dd. satis explicantur Schrad. tract. feud. p. 6. c. 6. per tot. Vult. d. feud. lib. 1. c. 7. n. 40. & c. 10. n. 2.*

LXIII.

Illius, juratae scilicet fidelitatis, forma similis est vel
D gene-

generalis, vel specialis. Generalem dicimus, quã in ge-
nere, tactis SS. Evangelijs domino vasallus jurat, quod
illi fidelis esse velit, sicut vasallus erga dominum suum
esse debet *d. c. un. qual. jur. deb.* generaliter tamen præsti-
to fidelitatis juramento, omnia ea, quæ in veteri & no-
vã fidelitatis formã scripta sunt, censentur expressa,
& jurans ad ea se obligasse censetur *Obrecht disp. feud. 9.*
th. 140. LXIV.

Specialis est *vel juris communis feudorum*, quo triplex
reperitur juramenti fidelitatis forma, una in *c. un. qual.*
jur. deb. vas. 5. & reliqua due in 2. seqq. tit. d. form. fid. & d.
nov. form. fid. 6. & 7. F. 2. quibus formis vasallus tactis SS.
Evangelijs, ea se servaturum jurat, quæ in specie hisce
formis comprehenduntur. Atq; hæc est solennis jura-
menti Clientelaris forma, olim usitata, & à compilato-
ribus in libris nostris Feudorum proposita: *Vel consue-*
tudinis, quæ pro stylo cujusq; curiæ domini, vel regio-
nis aut loci concipi solet, & præferenda est juris feudarij
comm: formulæ, si diversa sit ab ea, *Schenck. ad d. c. un.*
d. nov. form. fid. n. 6. Intrigliot. q. feud. 56. n. 287. & 287.
Hodie vernacula, teste *Schneid. d. p. 5. c. 1. n. 79. Bocer. d.*
inv. c. 4. n. 20. hisce circiter verbis jurari solet, *Ich schwere*
dem N. N. seiner Gn. vnd deroselben leibs lehns Erben
auch dero Fürstenthumb vnd Landen/oder Graff vñ Herr-
schaften/ frommen/ Ehr vnd Nuz zu fördern/ schaden zu
wenden/ vnd warnen/ nach meinem höchsten vermögen/ vñ
sonderlich wo ich erführe/ das ihrer Gn. etwas an Leib/ Ehr/
würden vnd stande/ vñnd zu entgegen ihrer Herrschaften
Landen vnd Leuten zu abrechnung/ von jemand wolte surge-
nommen werden/ dasselbe seiner Gn. zu offenbahren/ vnd
mit höchsten fleiß zu verhüten/ auch sonst getrew/ gehorsamb
vnd gewertig zu sein/ zu dienen/ vnd alles ander zu thun/ hal-
ten vnd

ben vnd lassen / was einen frommen / getrewen Lehman / ge-
gen seinen Lehn Herrn nach gewonheit vnd Rechtswegen
zuthun gebühret / als mir Gott helffe / vnd sein Göttliches
Wort.

LXV.

Ubi notandum, quod fidelitas, formâ antiquitûs re-
ceptâ, præstanda sit, nec mutata[m] vasallus jurare tene-
atur *Borch. c. 7. n. 39. Intrig. q. 56. n. 188. Vult. d. lib. 1. c. 7. n. 40. vers. debet autem juram: aded ut vi & metu, aut per impressionem extortum præsumatur juramentum, si contra formam antiquitûs receptam & usitatam, sit præstitum, Schrad. d. p. 6. c. 4. n. 43. Vult. d. c. 7. n. 40. vers. hinc vulgò.* Quapropter juramentum vi & metu præsti-
tum, uti non est obligatorium in alijs, ita nec juranti nocuum esse potest. *CL. Dn. Knich. d. subl. § reg. terr. jur. 6. 3. n. 256.*

LXVI.

Deniq; si vasallus ea, quæ fidelitatis juramento pro-
misit, dolosè neglexerit, in pœnam incidet, quæ regu-
lariter est privatio feudi *c. un. qu. fuit prim. caus. ben. an. 24. F. 2.* Quâ de re alibi actum.

LXVII.

Ubi hanc subicere placet quæstionem: An vasallus
justo & legitimo tempore fidelitatem non offerens,
feudo ipso jure, sine ullâ aliâ domini declaratione; an
verò non nisi voluntate Domini, & sententiâ demum
judicis declaratoriâ præambulâ, privetur? Posterius
affirmandum censemus *arg. c. un. d. feud. sin. culp. non a-
mitt. 21. c. 1. §. sancimus quo temp. mil. invest. pet. deb. 22. F. 2. c. imperialem. §. præterea: d. prob. feud. al. per. Frid. 55. F. 2.*

LXVIII.

Ubi notandum, si vasallus, à Domino propter feloniam

D 2

com-

commissam conveniatur, quod præter alias excusationis causas, de quibus antè actum, ei quoque competat exceptio remissionis, quod scilicet Dominum sibi feloniam & culpam hanc pœnamq; inde promanantem, vel expressè, vel tacitè remisisse præterdat, & probet, sicq; ab actione amissi feudi dominum excludat. *Qua de re pluribus Herm. Vultej. d. lib. 1. d. feud. c. 11. n. 11. & seqq. & alij. Et tantum pro ratione instituti nostri.*

COROLLARIA.

I.

Uter ex duobus Regis filijs præferatur in regno, isne qui ante adeptum à patre regnum suscepto, an qui postea natus est? Nos in illustri hac, eaq; nodosa atque intricata quæstione, urgentibus legum textt. adducti, primogenito primas damus, cum *CL. JC. Dn. Val. Guilielm. Forster. præcept. meo æternùm honorando. part. 1. tract. Justin. disp. 2. §. 7. per l. senatoris. 5. ff. d. Senat. l. 2. §. in filiis. 2. ff. d. decur. l. moris. 9. §. sed utrum. 14. ff. d. pœn. l. senator. 11. C. d. dignit. Forster. d. success. ab intest. lib. 4. c. ult. n. 36. & seqq. Matth. Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 2. n. 38. Hottom. illust. quæst. 2.*

II.

An Dominus molendini subditos suos cogere possit, ut eo molendino, & non alio utantur? Nobis tam juri, quàm rationibus, tum etiam æquitati convenientior videtur Negantium opinio: quia molendino uti, æquè à natura est privilegiatum, actusq; voluntarius & meræ facultatis, atq; emtio-venditio, aliq; contractus. Jam vero ea, quæ sunt liberæ voluntatis, prohibitionibus non possunt astringi. *Scabin. Lips. lib. 1. quæst. resolut.*

q. 125.

q. 115. n. 4. neq; non utendo, amittuntur l. 2. ff. d. via
publ. Geil. lib. 2. obs. 18. n. 4. Hænon. disp. Inst. 6. §. 14. rat.
2. §. disp. w. 11. §. 8. vid. Borch. d. regal. n. 33. §. seqq. Rauch-
bar. lib. 2. qq. jur. civ. §. Sax. q. 27. n. 36. §. lib. 1. q. 27. ubi
n. 1. inquit: Illud quidem omni dubitatione caret. sub-
ditos, ut mandatis istiusmodi pareant, & morem ge-
rant, nisi prohibitioni olim factæ, per 30. annorum spa-
cium acquieverint, jure compelli & cogi non posse,
ibiq; Dd. ad cumulum allegat. Quæ prohibitio cum in
facto consistat, non præsumitur Rauchb. d. lib. 2. q. 27.
n. 37. Wesenb. cons. 67. n. 19. p. 2. vid. consultat. constit. Sax.
part. 5. cas. 6. ubi habetur: Diereit Mühlen eben so wol
eine natürliche Freyheit an sich hat/ vnd actus meræ facul-
tatis ist/ als kauffen vnd verkauffen / so halten die Recht für
unbilllich/ daß die Obrigkeit die Untertanen zwingt / auff
ihren Mühlen zu mahlen/ Dann daraus entstehet den Un-
terthanen allerley Vnrath / endweder sie müssen andere
Mühlen/ die ihnen besser vnd näher gelegen/ darzu auch bes-
ser kan gefahren werden / dann zu des Herrn Mühlen / ver-
lassen / oder sie müssen sich durch der Herrschafft Müller
bestehlen lassen/ vnd haben solches / wie in andern Mühlen/
nicht zu endern / oder wann sie mit hauffen ihr Korn darin
haben/ können sie / wann es ihnen noth ist / nicht gefertiget
werden/ vnd hierauff haben wir bißhero gesprochen &c. cō-
sent. Scabin. Lips. in quæst. resol. lib. 1. q. 58. §. q. 124. Item
consultat. const. Sax. part. 5. q. 5. Schneid. in epit. feud.
part. 2. n. 53. Iacob. d. S. Georg. verb. §. cum
molendinis. num. 4.

Sit sanctæ TRIADI Gloria, Laus & Honor.

D. 3.

Ad!

Ad Gotfridum Erhardi J. U. Studiosum
eximium, amicū.

A domino quisquis fundos in feuda recepit;
Serviet huic totus; atq; fidelis erit.
Exigis id, Gotfride, tuis thesibus bene comitis:
Exigis, à Vasso quòq; Nec immeritò
Tu quoq; qui Themidos Vassus, Musisq; ministras
Fidus es & brevibus: digna brabeja dabunt.

Valentinus Guil. Forster. J. U. D.
& Profess. Publ.

IN Themidos castris cur sudas? Gloria calcar
Virtutis: Virtus gloria summa manet.

M. Christophorus Kircherus
Augustanus.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

Ad

Politionis Literaturæ delitijs Expolitissimum Juvenem
Dn. Gotfridum Erhardi Amicū & commensa-
lem oculissimum.

GLoria nulla venit terra qui obscurus adhaeret,
Altius ergò jurat exeruisse caput.
Nam veluti Phœbus cœlo inter sidera puro
Eminet, & lustrat lumine cuncta suo;
Sic quoq; qui laudem doctâ sibi comparat arte
Vera præ reliquis is bonitate nitet.

Ergo

*Ergo via hac pergas. Doctrina instantia Mater
Amplificans Genij semina prima boni est.
Hacce via pergas, qua recta pergis Honoris
Ad culmen. Jam jam Doctus honore clues.*

M. Joh. Albertus Steinmüller Augustanus
S S. Theol. Studiosus.

*Juris peritiâ Morum pia elegantiâ egregio Juveni
Dn. Gotthofredo Erhardo, amico meo
singulario.*

Quod imperi sit fulcimentum & fascium
Perenne vinculum: potestati suas
Quid addat vires, quid suum securibus
Acumen? non diu ambigo: *Illud est fides*
Firmata, quam demente mente qui furit
Occisam, is Orbis ipsius, suiq; avet
Ruinam, Hæc una pollet efferatius
Domare cor percallet æstuosius,
Candente bile, litiumq; incendijs.
Sopire pectus; illigare nexibus
Amoris nos ad invicem vel Gordijs.
Quam cum nox fraudium, licentiæq; vis
Nimis quam pervicax lulisset sapius,
Extemplò Mulciber tot urbes inclytas
Depavit: amisere lumen purpuræ
Augustum: Martij furoris pertinax
Crudelitas stagnavit atro sanguinis,
Honorem flosculorum lætum, flumine:
Immani strage & ossium ingenti aggere
Exalbuit splendor viroris herbei
Quid? momine unico pars Mundi mascula

Ignos

Ignobili ore turpe prefferunt solum.
Nec ipsi pravalent. Avertentes Dij
Averruncare, pervetare nec Solon
Durus, Lycurgus nec tenax Rhamnusia
Nec virginis cavere inexpugnabilis
Rigor, minus quò Pyrrhæ ætas nos subruat
Tremenda: ubi non præjuratio extimet
Culpari: ubi non alma nutrit faustitas
Ceresq; rus: ubi non, marmor Nerei
Pacatum, ulli integrum est, navi decurrere
Illæsa: ubi stupro incestare est omnia,
Nec dispudet prolis vel dissimilimæ
Puerperas. tantum est fidem non frangere!
Homo hinc diei festi Erhardus est mei
Pars magna pectoris: qui hoc unicum studet
FidI dictisve aras actisve, ne impiet.
FidI cui nil honore pensus nihil
Est illibato antiquius: FidI cui
Labor pernox secretiora evolvere.
Ne aberret, ne implicetur forsan perfidis
Anfractibus: Quò discat, quí, quando, quibus
Fidendum. Gotthofride factum est optimè!
Fides tibi tuisq; pollicebitur
Opumq; gloriaq; perpetem fidem!

f.l. m^q
M. Johan. Eberlen
Vlmensis Suevus.

*I*psè fidus, de Fide & Fidelitate disputas,
Dignus Hercules cui usq; & usq; servetur fides.

Et Mei & Dices edecumato capiti Gothofre-
do ita gratulatum itum

Christophoro Burckarto Thurnavio Francone.

F I N I S.

Wittenberg. Diss., 1613/23

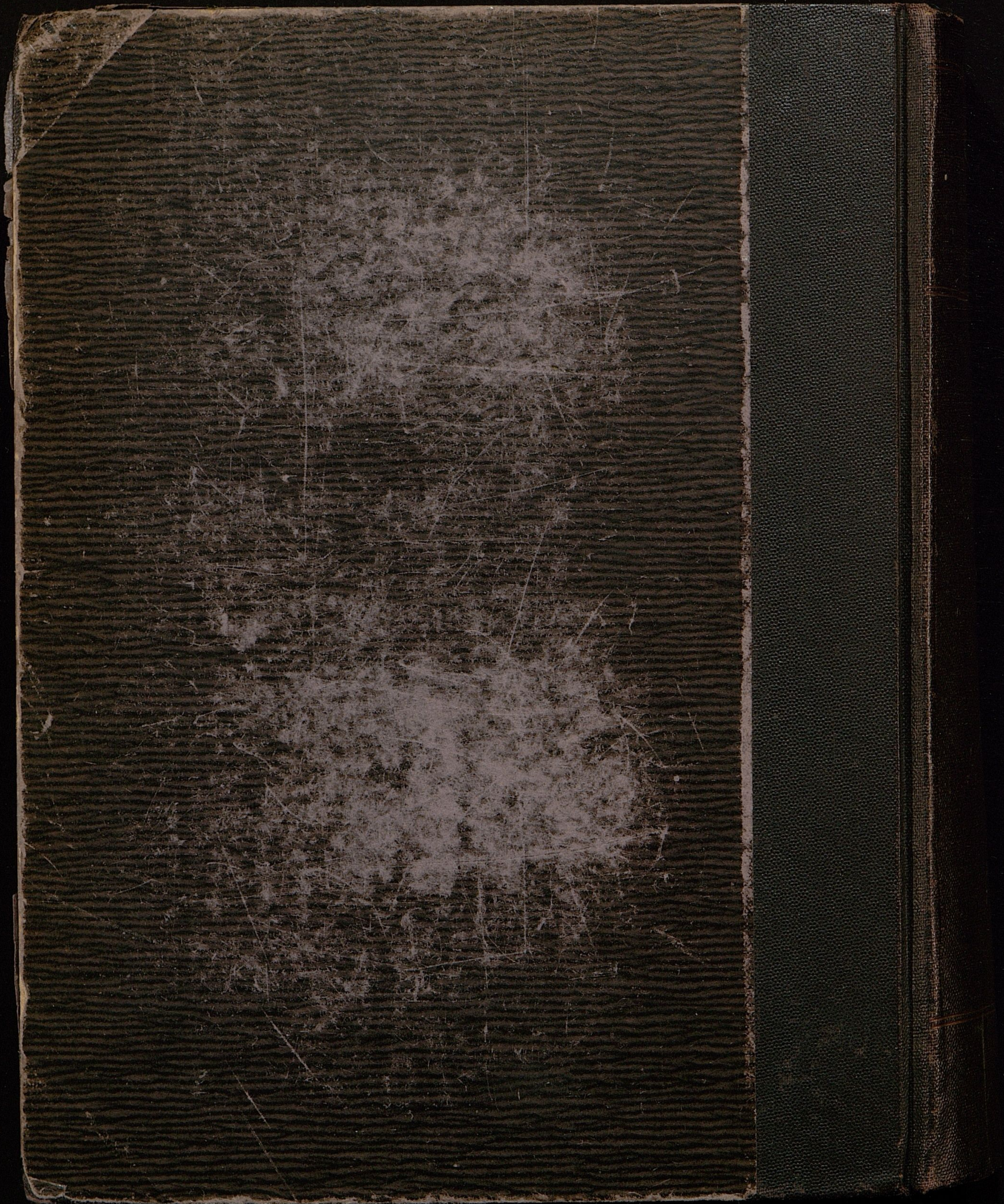
V. 17

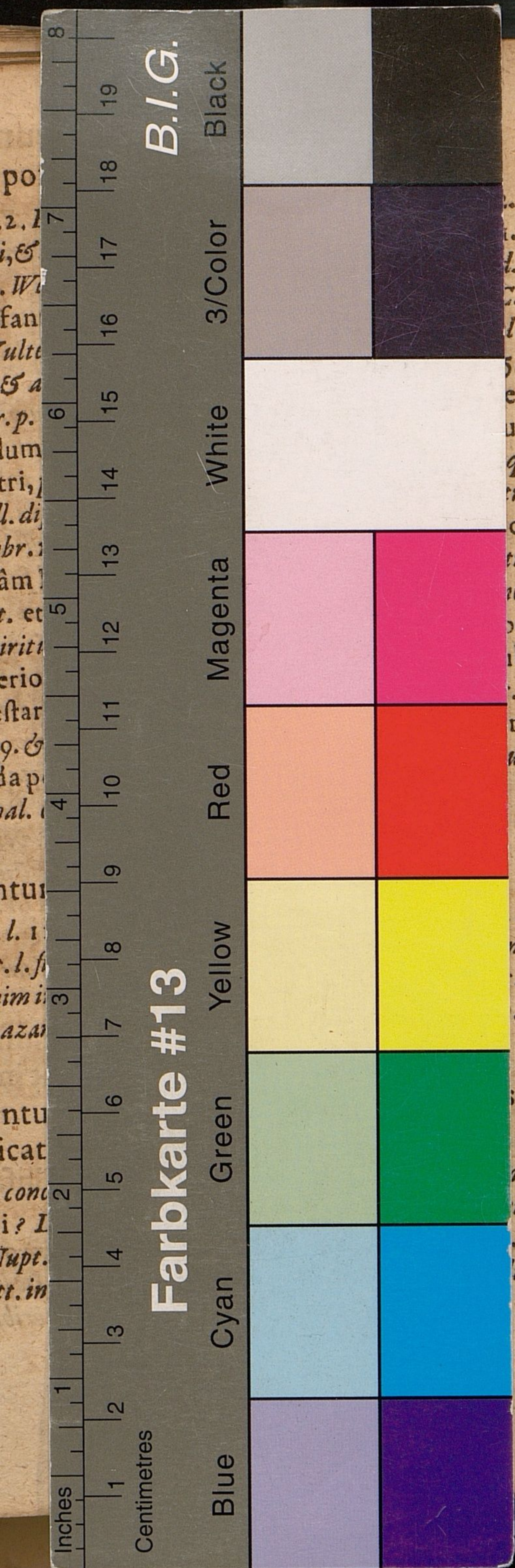
ULB Halle

3

002 673 304

XXX
Disputatio Feudalis, 1620

De
**TRIPLICI DOME-
STICITATIS, SUBIECTI-
ONIS, ET VASALLAGH FIDELI-
TATE, EJUSDEMQUE JURAMENTO,**

Quam,
Sub felici

ALMÆ TRIADOS
auspicio,

Magnifici atq; nobilissimi JCorum Collegii, in per
illustri Wittebergensi Academia, consensu
accedente,

P R Æ S I D E

Viro Clarissimo atque Consultissimo

Dn. GOTTFRIDO Reuter Bitterf.

Sax. U. J. D. Juridicæ ibidem Facultatis Assessore,
Affine & Fautore suo ætatem honorando.

Publicè pro ingenij viribus
tuebitur

GOTTFRIDUS ERHARDI

Cosvvigà-Anhaltinus.

Ad diem 1. Septembr. hor. post 6. matut. in Atrio JCorum.

WITTEBERGÆ,

Typis viduæ JOHANNIS MATTHÆI,
Anno M. DC. XX.